

Боцян Тетяна Вікторівна

к.е.н., доц.,

Житомирський державний університет ім. Івана Франка

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ НА ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ РЕГІОНУ

Збалансоване природокористування або сталий розвиток (англ. sustainable development) передбачає зростання та позитивну динаміку розвитку в довгостроковій перспективі з одночасним узгодженням економічних, соціальних та екологічних інтересів шляхом розширення сфери відповідальності перед суспільством є однією з найбільш актуальних тем сьогодення, оскільки саме такий розвиток забезпечить існування людства в майбутньому.

В рамках даної публікації ми зосередимось географічно на збалансованому природокористуванні Житомирського регіону, а сферу відповідальності звужимо до соціальної відповідальності бізнесу. Під даним поняттям ми розуміємо відповідальність господарюючого суб'єкта за вплив його рішень та дій на суспільство та навколишнє середовище шляхом прозорості та етичної поведінки.

Житомирська область площею — 29,8 тис кв. км. утворена 22 вересня 1937 року. Вона ділиться на 23 райони. Область розташована на правобережжі України, в центральній частині Полісся. В своєму складі має 11 міст, 43 селища міського типу, 1619 сільських населених пунктів. На сході вона межує з Київською, на півдні — з Вінницькою, на заході з Хмельницькою та Рівненською областями, а на півночі з Білоруссю. Населення області становить за даними Держкомстату України 2,79 % населення України.

За рейтингом Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку [1], що включив в себе всі області України, а також міста Київ та

Севастополь, Житомирська область з індексом сталого розвитку 0,829 посідає 26 місце з 27. При цьому за показником якості життя область знаходить знову ж таки на передостанньому 26 місці. Така ситуація обумовлена в основному проблемами екологічного та соціального характеру.

Екологічна та соціальна складові сталого розвитку є пов'язаними, оскільки екологічні проблеми перетворюються саме в соціальні негаразди.

Позиція Житомирської області за екологічними показниками протягом останніх років погіршувалась і «займає 23 позицію у рейтингу екологічного виміру та належить до областей з екологічною сталістю нижче середньої» [1]. Тут складний радіологічний стан. За даними державної екологічної інспекції у Житомирській області станом на 01.01.2011 р. в області нараховується 1417,7 тис. га земель забруднених радіонуклідами внаслідок Чорнобильської катастрофи, що складає 47,53 % від загальної території області. Регіон перенавантажений екологічно-небезпечними підприємствами, має значні площі порушених і відпрацьованих земель, низьке фінансування природоохоронних заходів.

Основними причинами забруднення водних об'єктів є скид недостатньо очищених стічних вод через системи каналізацій; надходження у річки забруднюючих речовин з мереж зливової каналізації.

Стосовно соціальної складової, то Житомирська область характеризується високим рівнем безробіття та зниженням добробуту населення. Ринок праці області перебуває під негативним впливом від'ємних демографічних коливань, зменшення чисельності населення у працездатному віці, трудової міграції кваліфікованих працівників, зниження зайнятості на селі [2, с. 3]. Зменшення чисельності наявного населення, у відсотках до початку звітного року у 2011 році становила – 0,45 %, а у 2012 – 0,34 % [3, с. 36]. Зниження добробуту призводить до зростання злочинності, про що свідчать статистичні показники. Кількість зареєстрованих злочинів на 10 тис. населення в 2011 році становить 74,2, а в 2012 році - 77,1.

Вцілому основними соціальними загрозами сталого розвитку в Житомирській області є: зниження тривалості життя, злочинність, корупція, соціальна нерівність, рівень безробіття, зниження добробуту населення, а екологічними загрозами є: забруднення довкілля, погіршення якості питної води.

Виходом із ситуації, що склалася, може бути лише активна участь бізнес структур у формуванні сталого розвитку регіону за рахунок реалізації соціальних та екологічних проектів в рамках корпоративної соціальної відповідальності (КСВ).

Пріоритетними напрямками тут мають стати екологічні програми та програми пов'язані з працевлаштуванням населення, що призведе до покращення його добробуту і як наслідок до зменшення злочинності та соціальної нерівності.

Заходами щодо поліпшення ситуації у сфері зайнятості населення на 2013 роки мають стати [згідно 2]:

1) у сфері сприяння забезпеченню економіки регіону кваліфікованими кадрами:

підтримка партнерських стосунків з професійно-технічними та вищими навчальними закладами з метою підбору кваліфікованих молодих фахівців;

сприяння проведенню семінарів, форумів, конференцій, тренінгів, круглих столів з представниками малого бізнесу районів та міст області за участю викладачів та студентів професійно-технічних та вищих навчальних закладів.

2) у сфері розширення сфери застосування праці, сприяння зайнятості населення:

забезпечення розширення сфери застосування праці із створенням нових робочих місць у всіх сферах економічної діяльності у 2013 році – 25,0 тис. осіб;

розширення сфери застосування праці в аграрному секторі економіки шляхом створення нових робочих місць у 2013 році – 1540 за рахунок розвитку фермерства, обслуговуючих кооперативів, приватного підсобного сектора,

придбання нової техніки, а також, відродження таких трудомістких галузей як хмелярство, льонарство та картоплярство;

сприяння створенню об'єктів роздрібної торговельної мережі та побутового обслуговування, насамперед у сільських населених пунктах.

Такі дії суб'єктів господарювання відповідають Програмі зайнятості населення Житомирської області на 2012 – 2013 роки.

З метою покращення екологічної ситуації регіону першочерговими завданнями бізнесу є забезпечення всебічної економії води та запровадження ефективного механізму регулювання водокористування та водовідведення.

Така ситуація обумовлена тим, що забезпечення водними ресурсами населення і галузей економіки в основному відбувається за рахунок використання води з поверхневих водних об'єктів, які становлять лише 1,2 км³, тобто на 1 жителя Житомирщини припадає 0,88 тис. м³ води (для порівняння за міжнародною класифікацією до середньо забезпечених регіонів належать ті, де на 1 жителя приходиться 6,19 тис. м³ води.)

Запропонований напрям вирішення проблем регіону вписується в Стратегії економічного та соціального розвитку України (2004-2015 роки) «Шляхом європейської інтеграції», схваленої Указом Президента України від 28.04.2004 № 493/2004 та Програму економічних реформ на 2010-2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», розроблених Кабінетом економічних реформ при Президентові України, оскільки передбачає формування режиму максимального сприяння бізнесу шляхом зменшення втручання держави в економіку.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Світового центру даних з геоінформатики та сталого розвитку [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://wdc.org.ua/uk/services/ukraine-sd>

2. Програма зайнятості населення Житомирської області на 2012 – 2013 роки [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.zhitomir-region.gov.ua/doc_cil_progs/progr_zain.pdf

3. Оцінка результатів діяльності районних державних адміністрацій та міськвиконкомів Житомирської області за 2012 рік [Електронний ресурс]
Режим доступу: <http://zhitomir-region.gov.ua/doc/reiting.pdf>